

Danske idrætsforeningers sociale kapital

Demokrati, socialt liv og
frivilligt arbejde

Oplæg ved lancering af bogen "Samfundets idræt"
Onsdag den 29. januar 2014 på Syddansk Universitet

Karsten Østerlund (e-mail: kosterlund@health.sdu.dk)
Ph.d. stipendiat / Videnskabelig assistent
Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund (CISC)
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Oplæggets to hovedpointer

1.

Mange medlemmer er så lidt aktive i deres foreningers demokrati, sociale liv og frivillige arbejde, at man kan stille spørgsmålstegn ved, hvor stort et bidrag idrætsforeninger leverer til den sociale kapital.

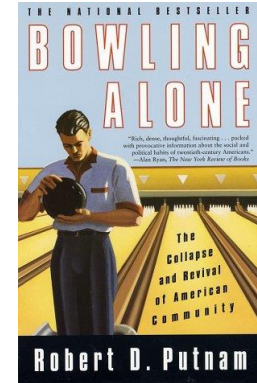
2.

Nogle idrætsgrene har langt flere aktive medlemmer end andre og ser derfor ud til at være mere befordrende for opbygningen af social kapital. Eksempelvis har fodbold- og håndboldklubber langt flere aktive medlemmer end tennisklubber og gymnastikforeninger.

Hvad er social kapital?

- Inspiration:

- Robert D. Putnam
- "Bowling alone"

- Essens: Social kapital handler om, at det har positiv værdi for individer og samfund, når vi omgås hinanden i sociale netværk
- For den enkelte: Emotionelt og instrumentelt
- For samfundet: Letter løsning af kollektive opgaver/problemer

Begrundelse for offentlig støtte

- **Regeringsgrundlaget:**

Breddeidrætten bidrager til vores samfunds **sammenhængskraft** og folkesundheden.

Det danske foreningsliv og det frivillige Danmark som sådan er en del af fundamentet for vores **demokrati**.

- **Folkeoplysningsloven:**

Formålet med det frivillige folkeoplysende foreningsarbejde er at fremme **demokratiforståelse** og **aktivt medborgerskab** og med udgangspunkt i aktiviteten og det **forpligtende fællesskab** at styrke folkeoplysningen. Sigtet er at styrke medlemmernes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

Datagrundlaget

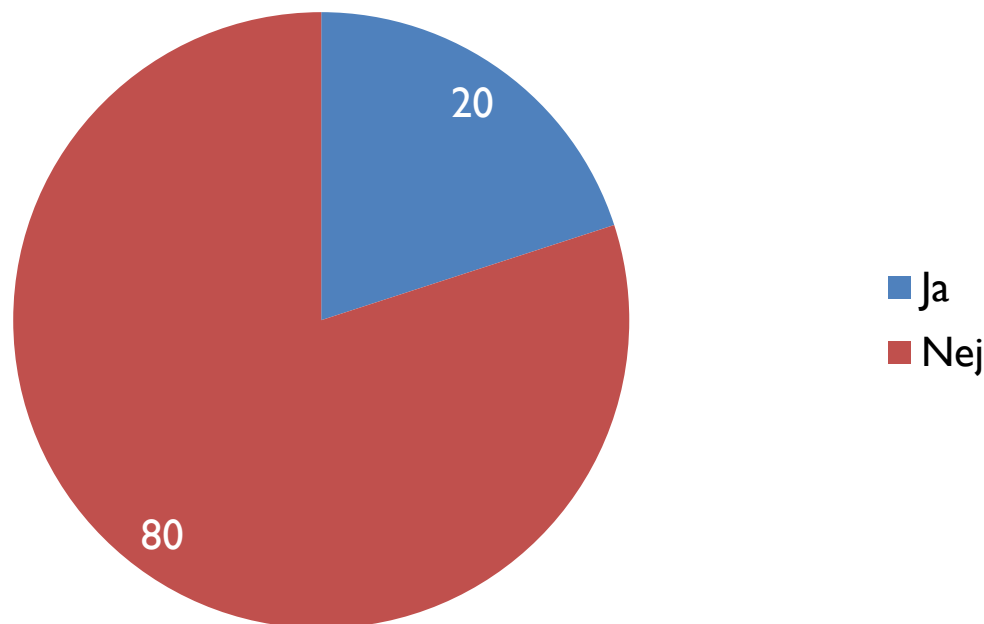
- Spørgeskemaundersøgelse i idrætsforeninger inden for fem idrætsgrene:

- 30 udvalgte foreninger
- Svar fra godt 2.000 medlemmer og frivillige (16+ år)
- Bl.a. forskellige mål medlemmernes deltagelse i og holdninger til foreningernes demokrati, sociale liv og frivillige arbejde

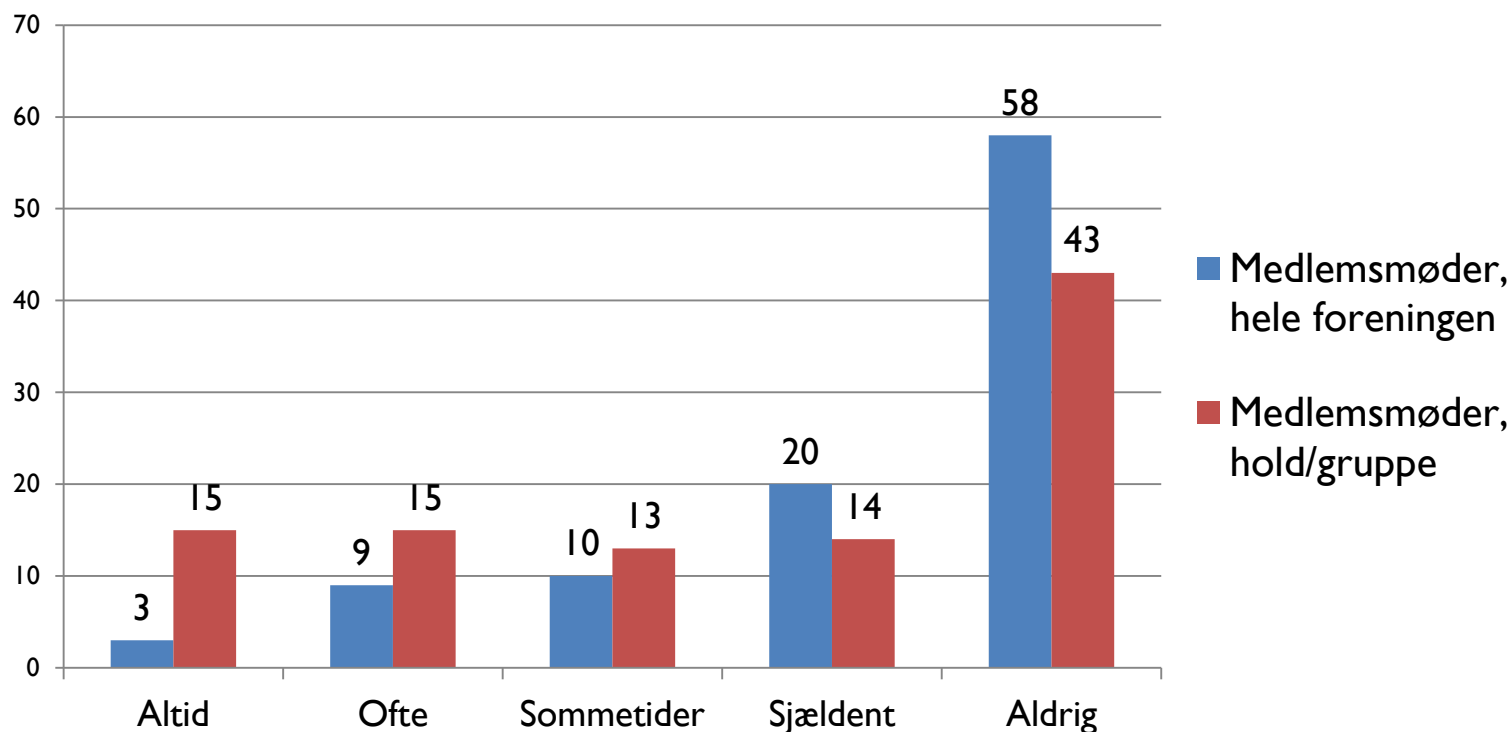
Generalforsamlingen er for de få

- ”Deltager du sædvanligvis i foreningens generalforsamling?”

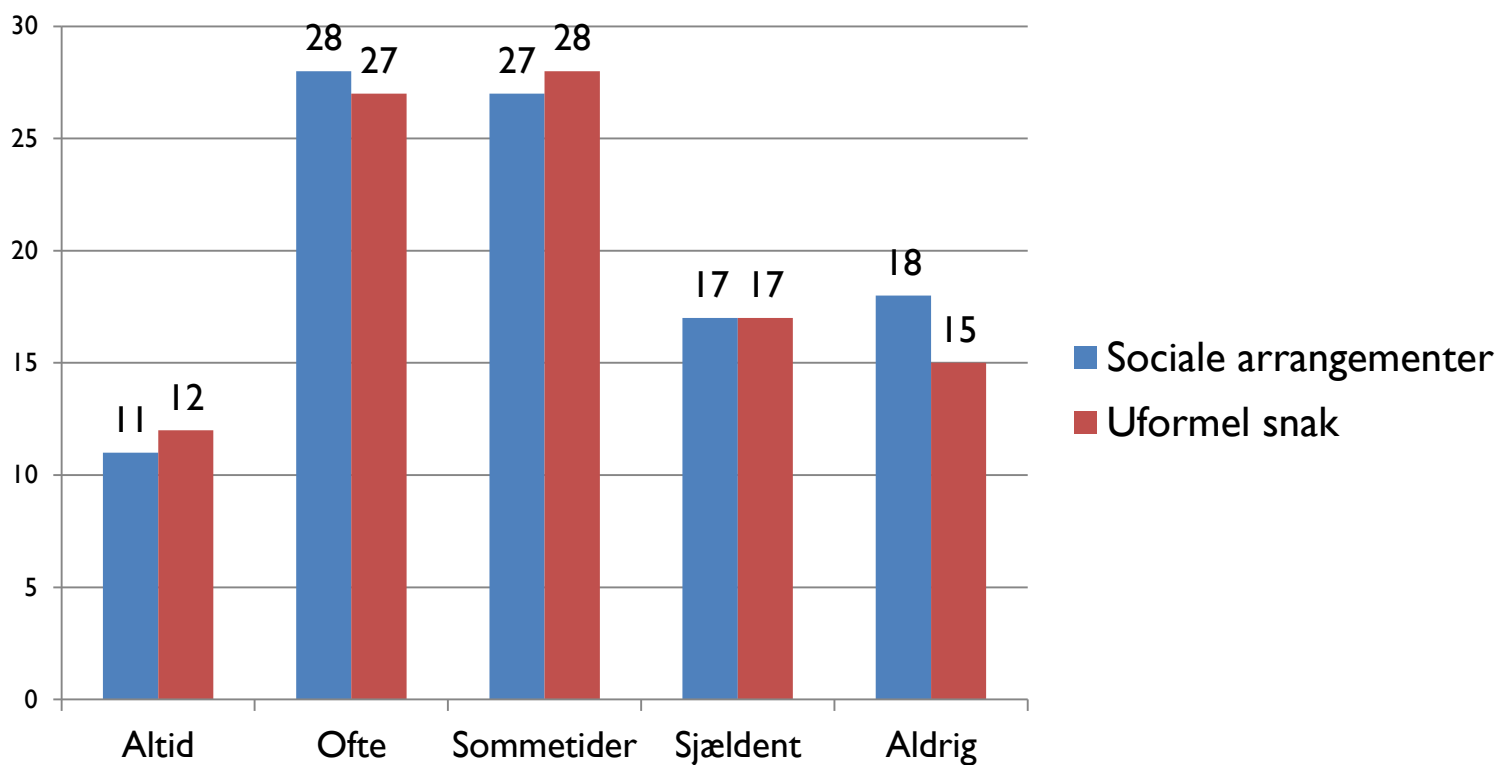
Holdet vigtigere end foreningen

- ”Hvor ofte benytter du dig af følgende muligheder for at øve indflydelse på foreningen?”

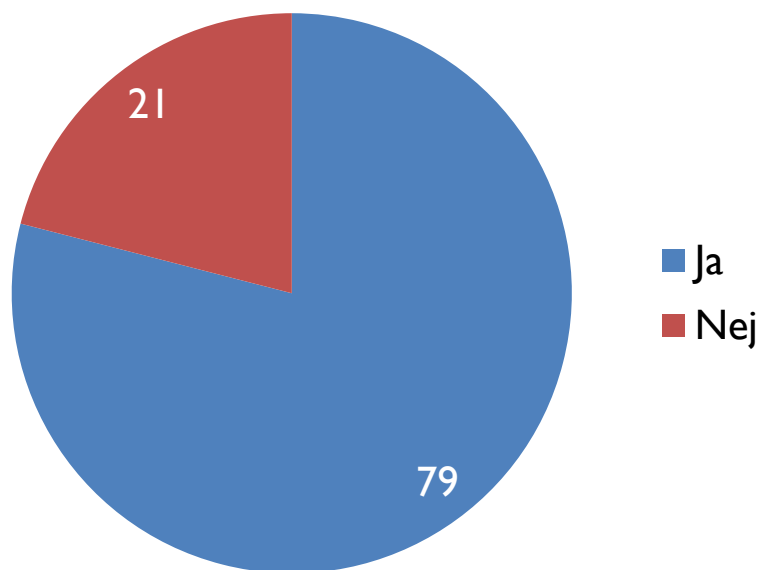
Et flertal tager del i det sociale liv

- ”Hvor ofte deltager du i foreningens sociale liv?”

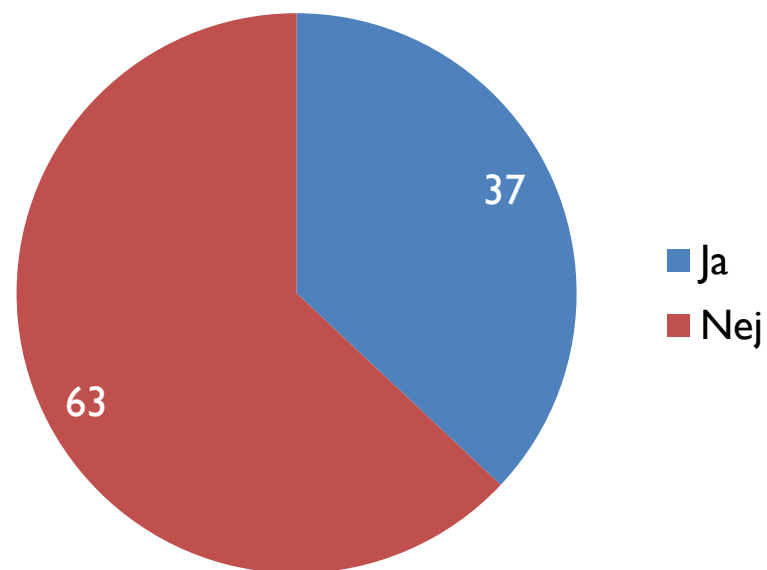

De fleste får nye venner

Fået nye venner

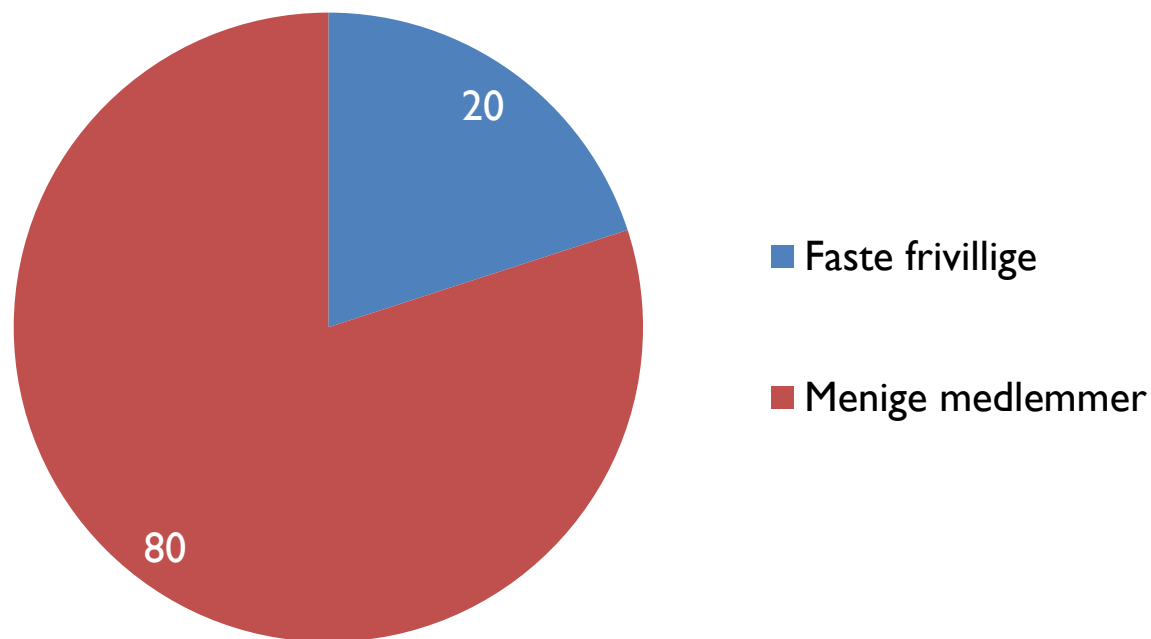

Ses privat med nye venner

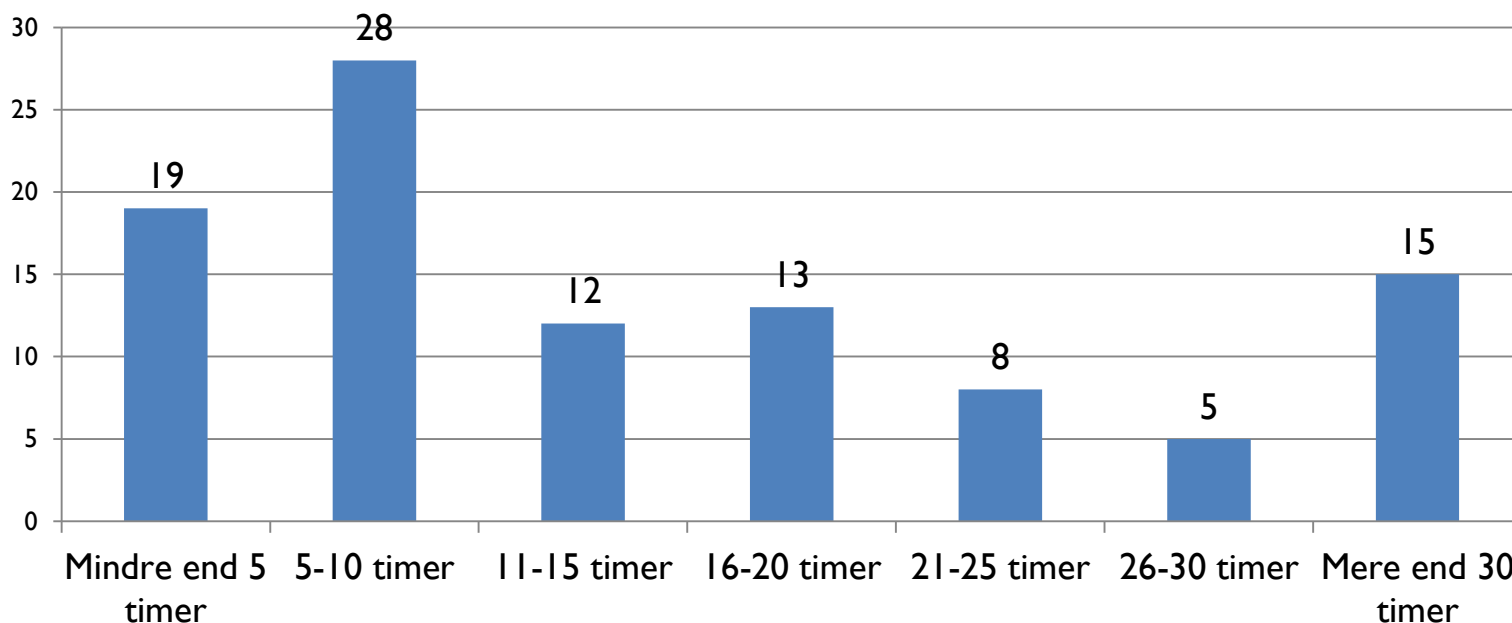
De faste frivillige er en mindre skare

- Andel faste frivillige (frivillige som yder en kontinuerlig frivillig indsats mindst hver anden uge)

Få bruger meget tid

- Gennemsnitligt 18 timer om måneden i sæsonen
- Men der er store variationer mellem de faste frivillige

Status for den sociale kapital

- Resultaterne både underbygger og nuancerer den generelle opfattelse af, at idrætsforeninger bidrager til social kapital
- Deltagelsen i foreningernes demokrati og frivillige arbejde er relativ beskeden, mens de fleste tager del i det sociale liv
- Der er ingen selvfølgelig sammenhæng mellem medlemskab og aktiv deltagelse i foreningslivet
- Der er derfor god grund til at undersøge de store forskelle i foreningslivet

En forsimplet ”social kapital-skala”

- Højeste deltagelse – mest social kapital

- Laveste deltagelse – mindst social kapital

Implikationer for offentlig støtte

- Det er i høj grad begrundelser relateret til ”social kapital”, der legitimerer foreningsidrættens offentlige støtte
- Mulige handlinger på baggrund af dette studie isoleret set:
 1. Målrette støtten til de foreninger, som bidrager mest til den sociale kapital (mere til fodbold, mindre til gymnastik)
 2. Omformulere begrundelserne for støtten så de bedre matcher foreningsidrættens reelle kvaliteter
- FORUDSAT – naturligvis – at der er tale om reelle mål og ikke blot legitimerende udsagn for en støtte, som reelt tjener et andet formål